NN 138/2021 (15.12.2021.), Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE I VISOKOUČINKOVITOJ KOGENERACIJI

Proglašavam Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 8. prosinca 2021.

Klasa: 011-01/21-01/91
Urbroj: 71-10-01/1-21-2
Zagreb, 10. prosinca 2021.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE I VISOKOUČINKOVITOJ KOGENERACIJI

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje okvir za promicanje korištenja obnovljive energije na održivi način, uređuju planiranje i poticanje proizvodnje i potrošnje električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju, utvrđuju se mjere poticanja za proizvodnju električne energije korištenjem obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, uređuje se provedba sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, kao i financijske potpore za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije za vlastite potrebe, propisuju se pravila o upravnim postupcima i informacijama i osposobljavanju kroz nove obrazovne programe i programe prekvalifikacija, uređuje vođenje registra obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije za projekte, nositelje projekata i povlaštene proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, uređuje se pitanje jamstva podrijetla obnovljive energije, uređuje pitanje međunarodne suradnje u području obnovljivih izvora energije, kao i kriteriji za održivost smanjenja emisije stakleničkih plinova te se uređuju druga pitanja od važnosti za korištenje obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.

(2) Ovim se Zakonom uređuje stjecanje statusa povlaštenog proizvođača energije za proizvodna postrojenja koja koriste bilo koji od primarnih oblika obnovljivih izvora energije na području Republike Hrvatske i/ili visokoučinkovitu kogeneraciju.

(3) Na sve odnose u energetskom sektoru, koji se odnose na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracijskih postrojenja, a nisu uređeni ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje energetski sektor, regulacija energetskih djelatnosti, tržište električne energije, tržište plina i tržište toplinske energije.

(4) Za planiranje, projektiranje, građenje, korištenje, održavanje i uklanjanje proizvodnih postrojenja i proizvodnih jedinica koja proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuju zaštita okoliša i prirode, zaštita i očuvanje kulturnih dobara, državnih potpora,

prostorno uređenje, gradnja, tržište električne energije, koncesije, pomorsko dobro, vodno gospodarstvo, obavljanje gospodarskih djelatnosti, pravo vlasništva i drugih srodnih prava te odredbe drugih propisa.

Svrha Zakona i interes Republike Hrvatske

Članak 2.

(1) Korištenje obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(2) Svrha ovoga Zakona je promicati proizvodnju električne i toplinske energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, promicati proizvodnju električne i toplinske energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije na mjestu potrošnje, povećati udjele u ukupnoj konačnoj potrošnji energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije korištenjem poticajnih mehanizama i regulatornog okvira za korištenje obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije te ispuniti ciljeve Republike Hrvatske i pridonijeti ciljevima Europske unije u skladu s međunarodnim obvezama Europske unije za dekarbonizaciju.

(3) Korištenjem obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije postiže se obveza klimatskih ciljeva da Republika Hrvatska smanji emisije stakleničkih plinova prema raspodjeli obveze smanjenja te ostvaruju interesi Republike Hrvatske u području energetike, utvrđeni Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (»Narodne novine«, br. 25/20.), Integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (u daljnjem tekstu: NECP), propisima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, kao i propisima kojima se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti, u smislu:

1. dekarbonizacije energetskog sektora

2. ostvarivanja Nacionalnog cilja korištenja energije iz obnovljivih izvora energije u vezi s udjelom korištenja energije iz obnovljivih izvora energije u ukupnoj konačnoj potrošnji energije u Republici Hrvatskoj u 2030. godini

3. šireg održivog korištenja vlastitih prirodnih energetskih resursa

4. dugoročnog smanjenja ovisnosti o uvozu energenata

5. učinkovitog korištenja energije i smanjenja utjecaja uporabe fosilnih goriva na okoliš

6. otvaranja novih radnih mjesta i razvoja poduzetništva u energetici i drugim djelatnostima, koja se iniciraju s razvojem energetskih projekata i njihovih rezultata u lokalnoj zajednici

7. poticanja razvoja novih i inovativnih tehnologija i doprinosa lokalnoj zajednici

8. diversifikacije proizvodnje energije i povećanja sigurnosti opskrbe

9. uključivanja građana i poduzetnika i njihovog aktivnog sudjelovanja u energetskoj tranziciji.

(4) Prilikom donošenja relevantnih propisa Republike Hrvatske i podzakonskih propisa određenih odredbama ovoga Zakona osigurat će se da su odobrenja i dozvole koji se primjenjuju na proizvodna postrojenja za proizvodnju električne energije te pripadajuće prijenosne i distribucijske mreže za proizvodnju električne energije, grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije, na postupak pretvorbe biomase u biogoriva, tekuća biogoriva, goriva iz biomase ili druge energetske proizvode, kao i na obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu te postupci u kojima se izdaju, razmjerni i potrebni te da pridonose provedbi načela »održiva energetska učinkovitost na prvom mjestu«.

Primjena pravne stečevine

Članak 3.

(1) Ovim se Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) (tekst značajan za EGP) (SL L 328, 21. 12. 2018.).

(2) Ovim se Zakonom osigurava provedba sljedećih akata Europske unije:

– Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP) (SL L 328, 21. 12. 2018.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/1999), u dijelu koji se odnosi na sudjelovanje Republike Hrvatske u mehanizmu financiranja Europske unije energije iz obnovljivih izvora i

– Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetskoj statistici (Tekst značajan za EGP) (SL L 304, 14. 11. 2008.).

Pojmovi

Članak 4.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. *biootpad* je biološki otpad kako je definiran posebnim propisom o gospodarenju otpadom

2. *biomasa* je biorazgradiv dio proizvoda, otpada i ostataka biološkog podrijetla iz poljoprivrede, uključujući tvari biljnog i životinjskog podrijetla, iz šumarstva i s njima povezanih proizvodnih djelatnosti, uključujući ribarstvo i akvakulturu, te biorazgradiv udio otpada, uključujući industrijski i komunalni otpad biološkog podrijetla

3. *bioplin* je plinovito gorivo proizvedeno iz biomase

4. *centralizirano grijanje ili centralizirano hlađenje* je distribucija toplinske energije u obliku pare, vruće vode ili pothlađenih tekućina iz centralnih ili decentraliziranih proizvodnih postrojenja putem centralnih i zatvorenih toplinskih sustava u više zgrada ili na više lokacija radi uporabe za zagrijavanje ili hlađenje prostora ili procesa

5. *diskrimirajuće postupanje* je tretman koji je manje povoljan od tretmana koji se odobrava u sličnim situacijama

6. *ekološka inovacija* su svi oblici inovacijskih aktivnosti koje dovode do znatnog poboljšanja zaštite okoliša ili su na to usmjerene, uključujući nove proizvodne procese, nove proizvode ili usluge i nove metode upravljanja i poslovanja čijom bi se uporabom ili provedbom vjerojatno spriječili ili znatno umanjili rizici za okoliš, onečišćenje i drugi negativni učinci koji proizlaze iz uporabe resursa, tijekom životnog ciklusa povezanih aktivnosti

7. *ekonomski opravdana potražnja* je potražnja koja ne prelazi potrebe za toplinom ili hlađenjem, a koja bi se inače u tržišnim uvjetima mogla zadovoljiti postupcima proizvodnje energije različitima od kogeneracije

8. *električna energija iz kogeneracije* je električna energija proizvedena u postupku povezanom s proizvodnjom korisne topline i obračunana u skladu s metodologijom utvrđenom uredbom iz članka 41. ovoga Zakona

9. *energija iz obnovljivih izvora* je energija iz obnovljivih nefosilnih izvora, primjerice energija vjetra, solarna energija (toplinska i fotonaponska) te geotermalna energija, energija iz okoliša, energija plime, oseke i druga energija mora, hidroenergija, biomasa, plin dobiven od otpada, plin dobiven iz uređaja za obradu otpadnih voda i bioplin

10. *energija iz okoliša* je toplinska energija koja nastaje prirodnim putem i energija akumulirana u okolišu unutar ograničenog područja koja može biti skladištena u okolnom zraku, osim u ispušnom zraku, u površinskim vodama ili u kanalizacijskoj vodi

11. *energetsko odobrenje* je odobrenje izdano nositelju projekta, određeno propisom kojim se regulira tržište električne energije, a na temelju kojeg se planira graditi i/ili gradi proizvodno postrojenje i/ili proizvodna jedinica i/ili vrši obnova kapaciteta, te koje Ministarstvo dodjeljuje na temelju odluke o odabiru najpovoljnije ponude, a temeljem kojega se osniva pravo služnosti i/ili pravo građenja na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, osim ako odredbama ovoga Zakona i propisa kojim se regulira tržište električne energije nije drukčije određeno

12. *financijski instrument* su mjere financijske potpore Europske unije koja se pruža iz proračuna kako bi se postigao jedan ili više određenih ciljeva politike Europske unije, koje mogu biti u obliku vlasničkih ili kvazivlasničkih ulaganja, zajmova ili jamstava ili drugih instrumenata podjele rizika i koje se prema potrebi mogu kombinirati s drugim vrstama financijske potpore, sa sredstvima u okviru podijeljenog upravljanja ili sa sredstvima iz Europskog razvojnog fonda (ERF)

13. *geotermalna energija* je energija pohranjena u obliku topline ispod krute Zemljine površine

14. *goriva iz biomase* su plinovita i kruta goriva proizvedena iz biomase

15. *Hrvatska energetska regulatorna agencija* (u daljnjem tekstu: Agencija) je neovisni regulator energetskih djelatnosti osnovan posebnim zakonom i s ovlastima propisanim ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti

16. *investitor* je fizička ili pravna osoba koja planira graditi proizvodno postrojenje ili proizvodnu jedinicu, a koja još nije stekla uvjete za upis u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača

17. *isporučena električna energija* je količina električne energije koju je proizvodno postrojenje ili proizvodna jedinica predala u elektroenergetsku mrežu u obračunskom mjernom intervalu, evidentirana na pojedinom obračunskom mjernom mjestu

18. *jamstvo o podrijetlu* je elektronički dokument čija je jedina svrha dokazati krajnjem korisniku da je određeni udio ili količina električne ili toplinske energije ili plina proizvedena iz obnovljivih izvora energije

19. *jednostavna građevina* je jednostavna i druga građevina sukladno propisima o gradnji

20. *kogeneracijsko postrojenje* je proizvodno postrojenje u kojem se istodobno proizvodi električna i toplinska energija u jedinstvenom procesu, pri čemu se kogeneracijska postrojenja koja obnovljive izvore energije koriste kao primarni izvor energije smatraju proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije

21. *konačna brutopotrošnja energije* je energetski proizvod isporučen za energetske potrebe industriji, prometu, kućanstvima, sektoru usluga uključujući i javne usluge, poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, potrošnja električne energije i topline koju upotrebljava energetski sektor za proizvodnju električne energije, topline i goriva u prometu te gubitci električne energije i topline u distribuciji i prijenosu

22. *konkurentan natječajni postupak za dodjelu tržišne premije odnosno za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom* je nediskriminirajući postupak prikupljanja ponuda kojim se predviđa sudjelovanje dostatnog broja investitora i kojim se potpore dodjeljuju ili na temelju početne ponude koju je ponuditelj dostavio, ili na temelju dražbovne cijene, uz ograničenje proračuna odnosno financijskog obujma povezanog s natječajnim postupkom

23. *korisna toplina* je toplinska energija proizvedena u postupku kogeneracije radi zadovoljavanja ekonomski opravdane potražnje za grijanjem ili hlađenjem

24. *korisnik postrojenja za samoopskrbu* je onaj krajnji kupac električne energije kategorije kućanstvo uključujući ustanove, koji unutar svojih instalacija ima priključeno postrojenje za samoopskrbu električnom energijom iz obnovljivih izvora energije ili visokoučinkovite kogeneracije, čije viškove energije unutar obračunskog razdoblja može preuzeti opskrbljivač ili tržišni sudionik s kojim postoji sklopljen odgovarajući ugovor, pod uvjetom da je unutar kalendarske godine količina električne energije koju je predao u mrežu manja ili jednaka preuzetoj električnoj energiji

25. *krajnji kupac s vlastitom proizvodnjom* je krajnji kupac električne energije na čiju je instalaciju priključeno proizvodno postrojenje za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije ili visokoučinkovite kogeneracije kojom se podmiruju potrebe krajnjeg kupca i s mogućnošću isporuke viška proizvedene električne energije u prijenosnu ili distribucijsku mrežu

26. *mala postrojenja* su proizvodna postrojenja ili proizvodne jedinice koje koriste obnovljive izvore energije i visokoučinkovitih kogeneracija, kako su definirane važećim europskim pravilima o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem

27. *ministar* je ministar nadležan za energetiku

28. *Ministarstvo* je tijelo državne uprave nadležno za energetiku

29. *malo i srednje poduzeće* je mikropoduzeće, malo ili srednje poduzeće kako je definirano Preporukom Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih ili srednjih poduzeća (SL L 124, 20. 5. 2003.)

30. *neto isporučena električna energija* je razlika ukupno isporučene električne energije i ukupno preuzete električne energije proizvodnog postrojenja ili proizvodne jedinice, utvrđena u svakom obračunskom mjernom intervalu, za sva obračunska mjerna mjesta zajedno

31. *nositelj projekta* je fizička ili pravna osoba koja na temelju energetskog odobrenja određenog propisom kojim se regulira tržište električne energije planira graditi i/ili gradi proizvodno postrojenje i/ili proizvodnu jedinicu i/ili vrši obnovu kapaciteta, a koja je upisana u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača

32. *obnova kapaciteta* je obnavljanje proizvodnog postrojenja koje proizvodi energiju iz obnovljivih izvora, uključujući potpunu ili djelomičnu zamjenu proizvodnog postrojenja ili pogonskih sustava i opreme za potrebe zamjene kapaciteta ili povećanja učinkovitosti ili kapaciteta proizvodnog postrojenja

33. *obveza povezana s obnovljivom energijom* je program potpore kojim se od proizvođača energije zahtijeva da u svoju proizvodnju uključe određeni udio energije iz obnovljivih izvora, kojim se od opskrbljivača energijom zahtijeva da u svoju isporuku uključe određeni udio energije iz obnovljivih izvora, ili kojim se od potrošača energije zahtijeva da u svoju potrošnju uključe određeni udio energije iz obnovljivih izvora, što uključuje programe u okviru kojih se ti zahtjevi mogu ispuniti uporabom jamstva o podrijetlu

34. *omjer električne i toplinske energije* je omjer između električne energije iz kogeneracije i korisne topline u isključivo kogeneracijskom pogonu, sukladno uredbi iz članka 41. ovoga Zakona

35. *operator distribucijskog sustava* je fizička ili pravna osoba odgovorna za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj distribucijskog sustava na danom području i, ako je to primjenjivo, njegovo međusobno povezivanje s drugim sustavima te za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da udovolji razumnoj potražnji za distribucijom električne energije

36. *operator tržišta energije* je pravna osoba s javnim ovlastima, Hrvatski operator tržišta energije d. o. o. (HROTE d. o. o.), koja obavlja djelatnost organiziranja tržišta električne energije i tržišta plina kao javnu uslugu, s pravima i dužnostima sukladno odredbama ovoga Zakona

37. *otpad* je otpad kako je definiran propisom kojim se uređuje područje otpada, isključujući tvari koje su namjerno modificirane ili kontaminirane radi prilagodbe ovoj definiciji

38. *otpadna toplina i hladnoća* je neizbježno grijanje ili hlađenje proizvedeno kao nusproizvod u industrijskim postrojenjima ili proizvodnim postrojenjima za proizvodnju energije, ili u uslužnom sektoru, koja bi bez pristupa sustavu centraliziranoga grijanja ili hlađenja neupotrijebljena bila raspršena u zrak ili vodu, ako je postupak kogeneracije proveden ili će biti proveden ili ako kogeneracija nije izvediva

39. *područje nabave* je geografski utvrđeno područje iz kojeg potječe sirovina šumske biomase, za koje su dostupni pouzdani i neovisni podatci i na kojem su uvjeti dovoljno homogeni da se procijeni rizik u pogledu svojstava održivosti i zakonitosti šumske biomase

40. *pojednostavnjenje procedure* je prethodna priprema investitora, kroz javno dostupan priručnik iz članka 29. ovoga Zakona, za postupak izdavanja dozvola za izgradnju proizvodnog postrojenja

41. *poljoprivredna biomasa* je biomasa proizvedena u poljoprivredi

42. *potrošač vlastite obnovljive energije* je krajnji korisnik koji na svom obračunskom mjernom mjestu proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora za vlastitu potrošnju ili skladišti ili prodaje električnu energiju iz obnovljivih izvora koju je sam proizveo, uz uvjet da potrošačima vlastite obnovljive energije koji nisu kućanstva te aktivnosti ne čine njihovu glavnu komercijalnu ili profesionalnu djelatnost

43. *potrošači vlastite obnovljive energije koji djeluju zajednički* je skupina koja se sastoji od barem dva potrošača vlastite obnovljive energije koji djeluju zajednički i koji su smješteni u istoj zgradi ili stambenom kompleksu, pod uvjetom da se priključuju na niskonaponski vod zajedničke srednjonaponske distribucijske trafostanice

44. *povlašteni proizvođač električne energije* je energetski subjekt i/ili druga pravna ili fizička osoba koja električnu energiju proizvodi iz obnovljivih izvora energije ili u pojedinačnom proizvodnom postrojenju istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način, koristi otpad ili obnovljive izvore energije na gospodarski primjeren način koji je usklađen sa zaštitom okoliša, a koja je stekla status povlaštenog proizvođača električne energije u skladu s odredbama ovoga Zakona

45. *preostala kombinacija izvora energije* je ukupna godišnja kombinacija izvora energije za Republiku Hrvatsku, bez udjela obuhvaćenog poništenim jamstvima o podrijetlu

46. *preuzeta električna energija* je količina električne energije koju je proizvodno postrojenje ili proizvodna jedinica preuzela iz elektroenergetske mreže u obračunskom mjernom intervalu, evidentirana na pojedinom obračunskom mjernom mjestu

47. *program potpore* je svaki instrument, program ili mehanizam koji primjenjuje država članica ili skupina država članica kojim se potiče uporaba energije iz obnovljivih izvora smanjenjem troškova te energije, povećanjem cijene po kojoj se može prodati ili povećanjem količine nabavljene energije na temelju obveze povezane s obnovljivom energijom ili na drugi način, što uključuje, ali se ne ograničuje na, potporu za ulaganje, oslobađanje od poreza ili njegovo smanjenje, povrat poreza, programe potpore za obveze povezane s obnovljivom energijom uključujući programe koji primjenjuju jamstvo o podrijetlu i neposredne programe zaštite cijena uključujući tarife za opskrbu energijom te promjenjivo ili fiksno plaćanje premija

48. *proizvodna jedinica* je postrojenje za proizvodnju električne i/ili toplinske energije, koje je dio proizvodnog postrojenja te koje s drugim proizvodnim jedinicama može koristiti zajedničke dijelove proizvodnog postrojenja i zajedničku pripremu primarnog energenta odnosno koristi isti izvor energije, pri čemu proizvodna jedinica proizvodi energiju neovisno o drugim proizvodnim jedinicama proizvodnog postrojenja

49. *proizvodno postrojenje* je samostalno i tehnički cjelovito postrojenje za proizvodnju električne i/ili toplinske energije, a koje se može sastojati od više proizvodnih jedinica

50. *proizvodno postrojenje koje koristi obnovljive izvore energije* je proizvodno postrojenje koje koristi obnovljive izvore energije za proizvodnju električne i/ili toplinske energije

51. *projekt korištenja obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije* je projekt proizvodnog postrojenja koji je upisan u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača

52. *registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača* (u daljnjem tekstu: Registar OIEKPP-a) je jedinstvena evidencija o projektima obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije odnosno visokoučinkovitim kogeneracijskim postrojenjima te povlaštenim proizvođačima na području Republike Hrvatske

53. *samoopskrba električnom energijom* je zadovoljavanje vlastitih potreba za električnom energijom iz elektroenergetskog postrojenja spojenog unutar svojih instalacija

54. *statistički prijenos među državama članicama* je statistički prijenos određene količine električne energije iz obnovljivih izvora energije iz jedne države članice Europske unije u drugu kada se prenesena količina električne energije oduzima iz ostvarene količine električne energije iz obnovljivih izvora Zemljine energije iz koje se prenosi električna